

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України
«Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні»

1. Мета

Метою розроблення проєкту Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні» (далі – проєкт Закону) є закріплення на законодавчому рівні статусу самоврядних організацій, їх місця і ролі у системі управління медичними та фармацевтичними професіями та загалом сферою охорони здоров'я; впровадження з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду моделі медичного та фармацевтичного самоврядування, яка надасть можливість суб'єктам господарської та професійної діяльності здійснювати саморегулювання медичної діяльності і створить законодавчі підстави для делегування лікарям, фармацевтам, сестрам медичним (братом медичним) та іншим медичним працівникам, об'єднаним у самоврядні організації, окремих функцій, які на сьогодні здійснюються органами державної влади; врегулювання питання захисту прав та інтересів як представників медичних та фармацевтичних професій, так і пацієнтів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Рівень демократичного розвитку суспільства та розбудови правової держави прямо пов'язані з ефективністю функціонування галузевих саморегулювних і самоврядних об'єднань, що представляють інтереси певної професії, галузі чи сфери діяльності, та є одним з важливих елементів громадянського суспільства в Україні. Відсутність законодавчого визнання державою галузевих самоврядних об'єднань виключає можливість їх реального впливу на суспільні процеси. При цьому ефективність діяльності існуючих галузевих об'єднань перебуває на низькому рівні.

«Мадридська декларація», прийнята 39-ю Всесвітньою медичною асамблеєю 1987 року, наголошує на необхідності самоврядування медичної професії та встановлення професійної автономії. Сформульовані в документі основні принципи медичного самоврядування, спрямовані на задоволення потреб пацієнтів та захист прав медичних працівників.

У більшості країнах-членах Європейського Союзу прийнято закони, згідно з якими медичному самоврядуванню делеговано низку важливих регулятивних функцій системи охорони здоров'я, а також окреслено основні організаційні засади професійної діяльності представників медичних та фармацевтичних професій.

В Україні самоврядні медичні та фармацевтичні організації діють виключно у вигляді громадських об'єднань та в межах законодавства про зазначені об'єднання. Нормативно не регульовано питання статусу, місця і ролі самоврядних медичних організацій у системі управління медичними

професіями та загалом сферою охорони здоров'я, а також порядок взаємодії з органами державної влади. За відсутності конкретних повноважень самоврядні організації не спроможні ефективно впливати на формування та реалізацію державної політики, захищати права та інтереси як представників медичних та фармацевтичних професій, так і пацієнтів. На сьогодні, самоврядні медичні та фармацевтичні організації здебільшого беруть участь у безперервному професійному розвитку лікарів як організатори освітніх заходів.

З метою врегулювання діяльності самоврядних організацій, які сприятимуть охороні та зміцненню здоров'я українського народу, братимуть участь у вирішенні проблем сфери охорони здоров'я, сприятимуть професійному розвитку кадрових ресурсів сфери охорони здоров'я, їх правовому та соціальному захисту, задоволенню законних соціальних, економічних та інших спільних інтересів, перед Україною постає завдання створення та впровадження з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду моделі медичного та фармацевтичного самоврядування, побудованого на принципах автономії професійної діяльності.

Зважаючи на вищезазначене, пропонується прийняти Закон України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні».

3. Основні положення проекту акта

Проект Закону складається з преамбули та змістовної частини, яка містить 30 статей. В Прикінцевих положеннях визначено термін набрання чинності Закону та вказано на необхідність приведення у відповідність із цим Законом відповідних нормативно-правових актів.

4. Правові аспекти

У даній сфері діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Основи законодавства України про охорону здоров'я;

Указ Президента України від 18 червня 2021 року № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових матеріальних та інших витрат з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації з громадськістю щодо проекту Закону проводилися офіційному вебсайті МОЗ з 10 березня 2023 року по 10 квітня 2023 року. Під час публічних консультацій надійшло 221 звернення із пропозиціями та

зауваженнями щодо змісту проєкту Закону, які враховано частково. Звіт про громадське обговорення проєкту Закону розміщено на офіційному вебсайті МОЗ.

Проєкт Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідними органами місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, їх спілками, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проєкт Закону погоджено із зауваженнями, які враховано частково, з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

Проєкт Закону потребує перепогодження з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною регуляторною службою України.

Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні висловлено зауваження до проєкту Закону, які враховано частково, щодо обов'язковості членства всіх представників медичних та фармацевтичних професій в організаціях професійного самоврядування, запровадження професійної дисциплінарної відповідальності, залучення представників медичних та фармацевтичних професій до роботи на підставі контрактів.

Проєкт Закону потребує здійснення правової експертизи Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті Закону відсутні положення, що:

- стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
- стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
- впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проєкт Закону потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської

інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis EC).

Проект Закону направлено листом МОЗ від 16 червня 2023 року № 22-04/16621/2-23 до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту Закону не матиме негативного впливу на розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проекту Закону матиме позитивний вплив на забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави.

Реалізація проекту Закону матиме позитивний вплив на громадське здоров'я, стан здоров'я населення.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Представники медичних та фармацевтичних професій	Позитивний	Захист прав та інтересів представників медичних та фармацевтичних професій, сприяння їх професійному розвитку.
Пацієнти	Позитивний	Доступ до якісної медичної допомоги.
Організації професійного самоврядування медичних та фармацевтичних професій	Позитивний	Законодавчі підстави для здійснення діяльності, чітко визначені функції та завдання, вплив на розвиток професії та управління сферою охорони здоров'я.
Держава	Позитивний	Законодавчі підстави для делегування професійній медичній та фармацевтичній спільноті окремих функцій, які на сьогодні здійснюються органами державної влади,

		професійний розвиток кадрових ресурсів сфери охорони здоров'я, підвищення рівня якості медичної допомоги населенню.
--	--	--

Міністр охорони здоров'я України

Віктор ЛЯШКО

«_____» _____ 2023 р.